

Joan Coromines: «No hi ha supervivència del català, hi ha vida»

L'entrevista que el lingüista va concedir el 1995 a Josep Maria Espinàs

Joan Coromines (<http://www.catorze.cat/noticia/4956/enyorat/joan/coromines>) (Barcelona, 21 de març del 1905 - Pineda de Mar, 2 de gener del 1997) mai havia accedit a ser entrevistat per la tele. El 1995, al programa *Stromboli* de TV3, ho va acceptar amb una condició: que fos ell qui fixés l'entrevistador. Josep Maria Espinàs va ser el seu company de conversa. El lloc: el restaurant Collsacreu, on el lingüista dinava un cop a la setmana. El recordem veient aquest document excepcional, del qual fem un recull de 14 fragments.

V?deo: <https://www.youtube.com/watch?v=FMEkzZDHhM8>

1. Era una edat la meua en què el castellà era bastant corrent veure'l usar en forasters que entraven, el francès, també. Vaig créixer en un ambient trilingüe.
2. Recordo que anava a una escola catalana d'obrers del districte sisè. Els mestres eren catalans. Com que havíem d'anar molt lluny, em van assignar un professor jove que m'acompanyava. Només tenia cinc anys i el professor pel carrer ja em començava a ensenyar a comptar en francès.
3. A casa el meu pare tenia llibres francesos per tot arreu i de castellans, no cal dir-ho. Era un ambient poliglòt. El meu pare tenia una gran consciència d'estil.
4. Vaig tenir un mestre, que era un bon enginyer matemàtic, que als nou anys em va ensenyar càlculs d'àlgebra una mica complicats. Després, al batxillerat també em va interessar molt la química. El meu cervell, com em va dir una vegada en Jordi Rubió, és un cervell combinatori fort, no tant en el sentit intuïtiu. Aquestes ciències en què hi ha molta combinació, la química i la matemàtica, m'atreien molt. I vaig engegar molt per aquest costat, quan feia batxillerat.
5. [Espinàs: Vostè als quinze anys ja va enviar una carta al Pompeu Fabra]. Efectivament, al mateix temps també anava llegint les gramàtiques d'en Fabra. Amb aquella superficialitat del jove vaig començar a trobar que no hi havia prou regularitat en alguna cosa. Vaig suggerir que la gramàtica catalana hauria, i miri si és senzill, d'escapçar el final del present d'indicatiu. I en comptes de dir "jo canto", dir "jo cant" altra vegada. I ho vaig escriure a en Fabra. I al Fabra li va fer gràcia la carta i es va fixar en mi.
6. Un dia, en Balcells, un mestre, em va dir que vingués a l'hora de llatí. De seguida va veure que en aquest camí faria molt. I el vaig fer molt a fons a fons a fons a fons. Amb dos amics ens estimulàvem. Amb en Joan Maria Terrassa, a més a més, vam decidir que aprendríem tots dos sols l'alemany. Sense professor. Amb una gramàtica. I repetíem les declinacions.
7. [Espinàs: Quantes llengües coneix vostè?] Moltes de mal sabudes. Una cosa és la capacitat passiva i l'altra la capacitat activa. Amb l'activa no estic gaire dotat, amb la passiva, sí.
8. Vaig fer algun estudi d'àrab, alguna cosa molt superficial.
9. En el món de la lingüística hem de tenir una mica de capacitat intuïtiva.
10. M'he trobat en una època crucial a la història de la lingüística.
11. He après molt instintivament, a poc a poc i sense dedicar-m'hi gaire.

12. [Sobre l'*Onomasticon Cataloniae*] Vam veure que anava de debò, que s'havia de publicar. Que si no es feia de tot plegat, i això ja era una convicció, si no es feia de tota la comunitat lingüística, o almenys de tot el Principat, era un entreteniment que no seria gaire transcendent.

13. El meu règim de treball va ser primer de dotze i catorze hores amb la interrupció del dinar. Ara fa un any vaig tenir una mica de crisi cardíaca i he posat una mica d'ordre i disminució de treball. Ara m'aixeco a la una o a les dues i treballo fins a les dues o les tres de la matinada. Mentrestant dino mitja hora i faig un sopar molt lleuger.

14. No hi ha supervivència del català, hi ha vida. És una vida una mica mediatitzada i sotmesa a passions. Però amb una llengua que va augmentant el nombre dels seus parlants, en lloc de disminuir-los, no es pot parlar de supervivència.